

Covid 19 - Smittspårning inom vård och omsorg

Detta dokument kan vara föremål för fortlöpande uppdateringar. Utskrivet dokument är giltigt endast om versionsnummer/godkännandedatum överensstämmer med versionsnummer/godkännandedatum på publicerat dokument på Insidan eller NLL+

Versionshistorik

Version	Ändringar
Aktuell version	Lagt in länkar till checklistor
221014	Förtydliganden om när personer anses exponerade med och utan munskydd. Ändrat isolering för exponerade till 7 dagar. Utbrottsscreening; upphör med provtagning 5 dagar efter sista påvisade fall.
220425	Öppenvård - Covid-19 är inte längre smittspårningspliktig, eventuell smittspårning bedöms av ansvarig läkare. Exponerade- Förändringar i vilka som bör ingå i smittspårning relaterat till hur de blivit exponerade. Slutenvården och omsorgen - behandlande läkare kan bedöma om provtagning av symtomfria exponerade ska utföras om ett enstaka fall har upptäckts. Lagt till stycke om exponerad omsorgstagare i dagverksamhet. Dokumentet ger exempel på när smittspårning i öppenvård och provtagning kan vara aktuellt. Provtagning av asymtomatiska vid endast ett tillfälle, dag 3. Tagit bort information om PCR och antigen test. Tagit bort lathund för exponerad personal.
220318	Smittspårning kan också göras i övrig kommunal vård och omsorg i syfte att skydda omsorgstagare över 65 år samt de som riskerar svår sjukdom vid Covid-19 av annan medicinsk anledning.

Innehåll

Covid 19 - Smittspårning inom vård och omsorg	1
Versionshistorik.....	1
Exponerad patient/brukare på enhet inom all vård och omsorg* – snabb orientering ..3	
Syfte och omfattning	4
Terminologi och förklarande begrepp	4
Lagrum och styrande förutsättningar.....	4
Ansvarsfördelning	4
Åtgärder när covid-19 bekräftas hos personal eller patient/brukare	4
Vid smitta och utbrott – säkerställ grundläggande hygienrutiner	4
Smittspårning och provtagning.....	5
Fastställ den smittsamma fasen	5
Smittspårning.....	5
Exponerade personer som bör ingå i smittspårning	5
Provtagning, åtgärder och information till exponerade personer som ingår i smittspårning	6
Vid enskilt fall på en enhet.	6
Vid flera fall	6
Testmetod beroende på situation	7
Remissinformation PCR vid utbrott/smittspårning	8
Riskbedömning och handlingsplan vid smitta eller utbrott	8

Exponerad patient/brukare på enhet inom all vård och omsorg* – snabb orientering

Smittspårning ska utföras från och med 48 timmar före symtomdebut.

Om index inte har haft några symtom ska smittspårning utföras från provtagningsdatum.

Patient/brukare exponerad av annan patient Vid följande omständigheter ska smittspårning utföras: • delat vådrum eller hygienutrymme • vistats i samma gemensamhetsutrymme • Deltagit i gemensam daglig verksamhet Vistelse i väntrum ingår generellt inte i smittspårning.	Patient/brukare exponerad av personal Vid följande omständigheter ska smittspårning utföras: • gällande rutiner har inte följts, till exempel bristande följsamhet till basala hygienrutiner. • Vid kontakt inom två (2) meter i mer än 15 minuter (per dygn) utan att personal använt munskydd. (Gäller personal utan symtom) • Vårdats av personal med symtom oavsett om personal haft skyddsutrustning
<i>Om personen har haft covid-19 någon gång under de senaste tre (3) månaderna som bekräftats med PCR- eller antigen test behöver i regel prov inte tas.</i>	
Exponerad patient/brukare med symtom slutenvård och SÄBO – åtgärder: • Provtas snarast för covid-19 (SARS-CoV-2 PCR) - Isoleras i väntan på provsvar. Vid negativt covid-19 test får läkarbedömning göras om isolering kan hävas - Vid negativt provsvar; • Ta om prov om kvarstående misstanke om covid-19 trots negativt provsvar	
Exponerad patient/brukare utan symtom slutenvård och omsorg* – åtgärder: Vid ett fall – smittspårning ska utföras men individuell bedömning för testning: till exempel medicinsk indikation eller (extra) känslig miljö; Vid flera fall/misstänkt spridning på enheten; • Provtas för covid-19 (SARS-CoV-2 PCR) efter tre dygn • Patient som delat rum med indexpatient vårdas i enkelrum med stängd dörr 7 dagar efter exponering, oavsett om screeningproverna på den exponerade är negativa. • Exponerade som inte delat rum med indexpatient behöver inte isoleras men informeras om att vara uppmärksamma på symtom, god handhygien, minimera vistelse i gemensamma utrymmen, gärna serveras måltider på rummet. <i>Observera att inkubationstiden kan vara upp till 14 dagar. De flesta insjuknar dock dag 2-4. Var uppmärksam på symtom inom 14 dagar efter senaste exposition, även lindriga symtom!</i> • Vid positivt provsvar - hanteras enligt rutin: - Vårdhygienisk rutin för omhändertagande av patienter med misstänkt eller konstaterad covid-19 - Vårdhygienisk rutin för boende/omsorgstagare med misstänkt eller konstaterad covid-19 på SÄBO Korttidsboende Gruppboende	
Exponerad patient inom öppenvård/tandvård – åtgärder: Ingen smittspårningsplikt. Behandlande läkare gör bedömning. I viss mottagningsverksamhet inom specialistvården bör smittspårning överbägas . Om patienten är inskriven i slutenvård eller omsorg bör aktuell enhet meddelas.	
Exponerad brukare i eget hem: Informera om exponering för covid-19. Lämna informationsbladet Information till dig som kan ha exponerats för covid-19 inom vård- och omsorg till patienten.	

* Med vård och omsorg avses "hälso- och sjukvård eller omsorgsverksamheter där personer med hög risk att bli allvarligt sjuka av covid-19 vårdas, bor eller vistas".

Syfte och omfattning

Omfattar patienter och personal inom hälso- och sjukvård eller omsorgsverksamheter där personer med hög risk att bli allvarligt sjuka av covid-19 vårdas, bor eller vistas. Smittspåringsplikten är begänsad till slutenvård samt omsorg enligt ovan men smittspårning kan om motiverat utföras även i andra vård- och omsorgsmiljöer.

Terminologi och förklarande begrepp

För att förenkla läsandet används begreppet ”vård och omsorg” i resten av texten i betydelsen ”hälso- och sjukvård eller omsorgsverksamheter där personer med hög risk att bli allvarligt sjuka av covid-19 vårdas, bor eller vistas” tex SÄBO, hemtjänst, dagverksamhet och LSS.

Lagrum och styrande förutsättningar

Smittskyddslag ([SFS 2004:168](#))

Smittrisker ([AFS 2018:4](#))

Ansvarsfördelning

Behandlande läkare ansvarar, enligt smittskyddslagen och med stöd av detta dokument, för att smittspårning och eventuell provtagning utförs. Smittspårning inom vårdenheter kan överlämnas till ansvarig chef. Smittspårning i övriga samhällsmiljöer görs inte. Vårdhygien fungerar som ett stöd och ger råd avseende avgränsning och åtgärder i smittspårningen.

Åtgärder när covid-19 bekräftas hos personal eller patient/brukare

Skriv ut och följ [Checklista vid covid-19 på en enhet](#).

För grundläggande information om smittspårning se länk till [chefsinformation på insidan](#), (åtkomst för chefer inom Region Norrbotten).

Vid smitta och utbrott – säkerställ grundläggande hygienrutiner

- Snabbt agerande är nödvändigt i syfte att stoppa vidare spridning.
- **Daglig styrning** genomförs av enhetschef:
 - Grundförutsättningar: följ basala hygienrutiner och klädregler. Säkerställ att personalen är symtomfri, följsamhet till gällande source control
 - Ytterligare förebyggande åtgärder; säkerställ möjlighet att hålla avstånd, vid utbrott höj source control

Personal stannar hemma från arbetet och provtas vid symtom som skulle kunna vara förenliga med covid-19.

Smittspårning och provtagning

Smittspårning innebär att exponerade kartläggs men det innebär inte alltid provtagning.

Fastställ den smittsamma fasen

- En person **med** symtom bedöms som smittsam från 48 timmar före symtomdebut.
- En person **utan** symtom bedöms som smittsam från provtagningsdatum.

Smittspårning

- **Identifiera alla som ska ingå i smittspårning**
- **Fyll i expositionslista** för [patienter/omsorgstagare](#) respektive [personal/student](#). Markera i patientlistan om patienten/brukaren delat rum/hygienutrymme med indexfallet (den först smittade i en smittkedja) i dennes smittsamma fas.
- Bedöm och informera enligt [Checklista för kartläggning vid kontakt/ vid smittspårning i vården](#).
- Provtagning utförs dag 3: Vid enstaka fall på enhet kan individuell bedömning göras om vilka symptomfria brukare/patienter som ska testas. Vid flera fall bör smittspårning och provtagning utföras. Provtagning av symptomfri personal kan bli aktuell vid utbrott. (se mer om [provtagning](#))

Exponerade personer som bör ingå i smittspårning

Tumregel för exponerad är mer än 15 minuter inom 2 meter per dygn. Detta är en vägledning, det finns utrymme för bedömning beroende på exponeringsgrad och situation. Kontakta vårdhygien vid behov.

Personal

- som utan visir och munskydd (PPE) vårdat smittsam.
- som varit nära smittsam personal och inte haft munskydd.
- som hanterat smittförande prover där ordinarie rutiner för bioskydd brustit (personal på laboratorium)

Patient/omsorgstagare

- som vårdats av smittsam personal oavsett om personalen hade skyddsutrustning. Om personalen inte haft symtom och burit munskydd kan smittspårning undantas.
- som delat vådrum eller hygienutrymme med smittsam patient eller suttit/legat nära annan patient/omsorgstagare.

Anses inte exponerade

- **Personal** som använt både visir/skyddsglasögon **och** munskydd (PPE) samt iakttagit strikt följsamhet till basala hygienrutiner i kontakt med smittsam person.
- **Den som är symptomfri** och som inom 3 månader haft bekräftad covid-19.

Provtagning, åtgärder och information till exponerade personer som ingår i smittspårning

Vid enskilt fall på en enhet. Smittspårning ska utföras. Samtliga exponerade symtomfria patienter/omsorgstagare kan provtas men ansvarig läkare kan också göra individuell bedömning. Provtagning inriktas i så fall på personer med ökad risk för allvarlig covid-19 som kan bli föremål för tidig behandling med till exempel antikroppar. Andra faktorer som kan påverka beslut att provta är nära kontakt med index i smittsam fas eller person som identifieras som hög risk att sprida smitta vidare. *För utförligare information för respektive verksamhet, se rubriker nedan.* Provtagning av symtomfri personal är generellt inte rekommenderat.

Vid flera fall, personal eller patienter/omsorgstagare ska smittspårning med provtagning utföras. Bedömning får göras om det kan föreligga ett utbrott (=> 3 personer med misstanke om gemensam smittkälla) med smittspridning på enheten. Vid utbrott kan det bli aktuellt att provta även symtomfri personal. Vid ett okontrollerat utbrott kan utbrottsscreening tillämpas (länk till [utbrottsscreening](#)).

- Anteckna i journalen att patient/omsorgstagare ingår i smittspårning samt datum för senaste exponering och under vilken period ökad uppmärksamhet gäller
- Frikostig provtagning vid även lindriga och svårtolkade symtom under hela inkubationstiden.
- Provtagning av patient/omsorgstagare sker endast om denne är kvar i någon vårdform, eller om det finns medicinsk orsak att testa patienten.
- Salivprov kan användas om rekommenderad provtagning inte är möjlig, den kan ha något lägre känslighet. Det ska gärna ha gått en timme sedan senaste matintag innan salivprov.
- Informera om uppmärksamhet på symtom upp till 14 dagar efter exponering. Lämna informationsbladet [Information till dig som kan ha exponerats för covid-19 i vård och omsorg](#)

Vid provtagning: Provtagning av person utan symtom rekommenderas dag 3.

Exponerad patient i slutenvård och boende i omsorg

SÄBO: Vid utbrott kan personer som inte vill medverka till provtagning betraktas som smittsamma och isoleras i 7 dagar.

- Exponerad patient/omsorgstagare om delat rum med indexpatient provtagning alltid indicerat om denne ej haft covid-19 senaste 3 månaderna:
 - Vårdas i enkelrum med stängd dörr i 7 dagar, oavsett om screeningproverna på den exponerade är negativa.
 - Om flera exponerade patienter ligger på flersal ska inga nya patienter läggas där under de första 7 dagarna efter exponering, så länge exponerade patienter är kvar.

- Exponerade som inte delat rum med indexpatient kan vårdas som vanligt men:
 - Påminn om vikten av god handhygien.
 - Alla patienter/omsorgstagare uppmanas generellt att vistas så mycket som möjligt i sina rum – fysisk distansering.
 - Måltider ska serveras på rummen till samtliga.
 - Minimera vistelse i gemensamma utrymmen, se till att så få som möjligt vistas i lokaler samtidigt. Håll ett 2 meters avstånd mellan personer.

Exponerad i öppenvård/tandvård

Ingen smittspårningsplikt i öppenvården men man kan efter bedömning inrikta arbetet på att identifiera personer med ökad risk för allvarlig covid-19, särskilt om betydande exponering inträffat, till exempel exponering under lång tid eller om patienter exponerats av personal utan munskydd. Informera patient/omsorgstagare samt provta enligt ovan vid behov.

Smittspårning på vissa öppenvårdsmottagningar med känsliga patienter till exempel dialys-, hematologi- och cytostatikamottagningar och geriatrik kan övervägas.

Exponerad patient/omsorgstagare i eget hem, hemsjukvård

Informera patient/omsorgstagare att exponering kan ha skett och att vara uppmärksam på symtom under inkubationstiden (2-14 dagar). Lämna informationsbladet [Information till dig som kan ha exponerats för covid-19 i vård och omsorg](#).

Exponerade som i tex dagverksamhet träffar personer i riskgrupp

Om personen deltar i dagverksamhet med andra brukare i riskgrupp så får en bedömning göras om personen kan delta i verksamheten första 7 dagarna efter exponering. Hänsyn får tas till individens behov av fortsatt dagverksamhet och personens möjlighet (ev med assistenters hjälp) att identifiera egna luftvägssymtom, förmåga att hålla avstånd och handhygien.

Exponerad personal/student

Informera personal/student att exponering kan ha skett och att de ska vara uppmärksam på nyttillkomna symtom under inkubationstiden (2-14 dagar). Lämna informationsbladet [Information till dig som kan ha exponerats för covid-19 i vård och omsorg](#).

Kan fortsätta arbeta om helt symptomfri

Testmetod beroende på situation

Person med symtom

Endast PCR rekommenderas för person med symtom. Antigentest (snabbtest) kan användas som tillägg PCR, men inom vård och omsorg kan ett negativt resultat på antigentest hos en person med symtom på covid-19 inte utesluta infektion.

Smittspårning –känd exponering, symptomfria

Patient – PCR. Antigentest (snabbtest) kan användas som tillägg om svaret leder till snabbare handläggning.

Utbrottsscreening – många fall på enhet, provtagning av symtomfria

Vid okontrollerat utbrott på en enhet kan det blir aktuellt att provta symtomfria personal och patient/omsorgstagare. Provtagning bör ske tills 5 dagar har gått efter senaste positiva fall. Fortsätt med ökad vaksamhet och ev höjd source control tills inga positiva fall hittats på en vecka.

Utbrottsscreening kan också användas när det pågår två eller fler smittspårningar på en enhet för enkelhetens skull.

Personal- PCR var tredje dag eller antigen test (snabbtest) varannan dag.

Patient/omsorgstagare- PCR var tredje dag. Antigen test kan användas som tillägg om svaret leder till snabbare handläggning.

Remissinformation PCR vid utbrott/smittspårning

Remissen ska innehålla information om smittspårning, symtom/inga symtom samt vilken vårdenhets som utreds (avdelning, boende).

Länk till [provtagningsanvisning](#) i labhandboken

Riskbedömning och handlingsplan vid smitta eller utbrott

[Förebygg och förhindra smittspridning av covid-19 - Insidan \(nll.se\)](#)

[Förebygg och förhindra smittspridning av Covid-19 - Region Norrbotten \(nllplus.se\)](#)

Smittspårning

Checklista för riskbedömning och möjliga åtgärder vid covid-19 på enhet ([länk](#))

Checklista information till exponerade för covid-19 ([länk](#))

Information till dig som kan ha exponerats för covid-19 inom vård och äldreomsorg ([länk](#))

Listor smittspårning

- [Kartläggning exponerad patient](#)
- [Kartläggning exponerad personal](#)

Folkhälsomyndigheten ”[Förebyggande åtgärder och rekommendationer kring smittspårning av covid-19 inom vård och omsorg](#)”

ECDC [Contact tracing in the European Union: public health management of persons, including healthcare workers, who have had contact with COVID-19 cases – fourth update](#) 211028